

Posudek na rigorózní práci Mgr. Víta Svobody

Stát a církev v Československu v letech 1948 až 1989

Předložená rigorózní práce se zabývá aktuálním tématem novodobých československých dějin, které zdaleka není jen tématem právně historickým, ale zasahuje i do obecné historie a dalších souvisejících oborů. Autor k jeho zpracování přistoupil jak z hlediska vylíčení konkrétních historických a politických souvislostí vztahu československého státu po komunistickém únorovém převratu k církvím a k náboženské otázce vůbec, tak i z hlediska analýzy příslušné právní úpravy.

Práci založil na použití především již tiskem vydaných pramenů /zejména pramenných edic a právních předpisů/ a také právněhistorické a obecněhistorické literatury. Jejich velmi obsáhlý a téměř vyčerpávající seznam podává na konci své práce. Měl se však možná pokusit zhodnotit, jaká byla dosavadní odborná zpracování tématu, zejména v období po roce 1989. Z použité literatury by snad bylo možné upozornit i na některé další dílčí doplňující tituly vydané Úřadem pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV), a bylo také možno lepe využít archivní dokumenty a titulů dobového tisku. Práce podobných ambicí, jaké naznačil autor v úvodu a jaké naznačuje i rozsah práce by mohl využít i komparativní metodu srovnání se situací v jiných lidově demokratických respektive socialistických státech.

Práce je rozdělena na úvod, šest obsahových kapitol a závěr. Jednotlivé kapitoly jsou poměrně podrobně děleny ještě na příslušné body. K práci jsou připojeny zajímavé přílohy, které nejsou samoúčelné a vlastní text práce vhodně doplňují. Jeho práce je relativně rozsáhlá a má více jak 190 stran textu. Jedním z největších problémů předkládané práce je její relativně široký záběr. Dotýká se období od roku 1948 do pádu komunistického režimu a zabývá se vztahem státu k církvím, tj. nikoli jen k církvi římskokatolické. Díky tomu se autor nevyhnul jistým zjednodušením (viz např. příslušné pasáže o únorovém převratu, ústavě 9. května (zejména její přípravy) či ústavy z roku 1960). Stejně tak by si zasloužily podrobnější právně teoretický rozbor i v práci zmiňované právní normy (zejména trestní zákony z roku 1950 a 1961). Daleko zdařilejší jsou pasáže věnované politickým a historickým souvislostem popřípadě analýzy aplikace příslušných norem na konkrétní případy.

Práce je psána přehledně, autor sice úsporně, ale přeci jen cituje prameny i literaturu a snaží se i o formulaci vlastních názorů. Některé pasáže by však mohl ještě rozšířit a v poznámkách zmínit některé další relevantní tituly pramenů a literatury uvedené v příslušném seznamu. Práce po formální a obsahové stránce splňuje kritéria pro rigorózní práce a lze ji plně doporučit k ústní obhajobě. Tu navrhuji zaměřit na vývojové linie trestní represe ve vztahu k církevní problematice v 50. 60. popřípadě 70. letech.

V Praze dne 25. května 2006

Prof. JUDr. Jan Kůklík